

Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának
kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása
a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával”

Eötvös Loránd Kollégium Quadrivium Műhely 2011. 12. 02.

Szociális probléma, szociálisprobléma-megoldó gondolkodás – vizsgálatok 4–23 évesek körében

Kasik László

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

- **Mi a probléma?**
  - empirikus vizsgálat
- **Problémamegoldó-gondolkodás**
  - empirikus vizsgálat
- **A gondolkodási folyamatot befolyásoló belső és külső tényezők**
- **Fejlesztési lehetőségek**

Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának
kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása
a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával”

SZÉCHENYI TERV

Sorolj fel öt problémát!

- **szüleiddel** kapcsolatosak
- **osztálytárssal / csoporttárssal** kapcsolatosak
- **tanítóddal / tanároddal / oktatóddal** kapcsolatosak

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

- Minden olyan – a jelenben zajló, a múltban történt, a jövőben lehetségesen vagy biztosan bekövetkező – **társas helyzet vagy viszony, amelynek megoldásához vagy nem áll az egyén számára** megfelelő mennyiségű és/vagy minőségű (jól szervezett) **információ, vagy az egyének konfrontálódnak** önmagukkal és/vagy egymással és/vagy a helyzettel, így **akadályba ütközik a hatékony végkimenetel** (cél) megvalósítása (*D’Zurilla, 2004*).
- **Típusok**
  - életkori sajátosságokat tükröző
    - személyen kívüli
    - személyen belüli
    - személyek közötti
    - csoportok közötti, társadalmi

- **Szociális probléma (8, 12)**
- Éppen labdázni készülsz, amikor felhív az egyik osztálytársad, hogy azonnal, **mindenképpen beszéljetek**, mert csak te tudsz neki segíteni.

- Mit gondolsz a helyzetről?
- Meg tudod oldani?
- Mit gondolsz az osztálytársadról?
- Milyen lehetőségeid vannak?
- Mit teszel? Mit mondasz?

Mi lesz tettered következménye?

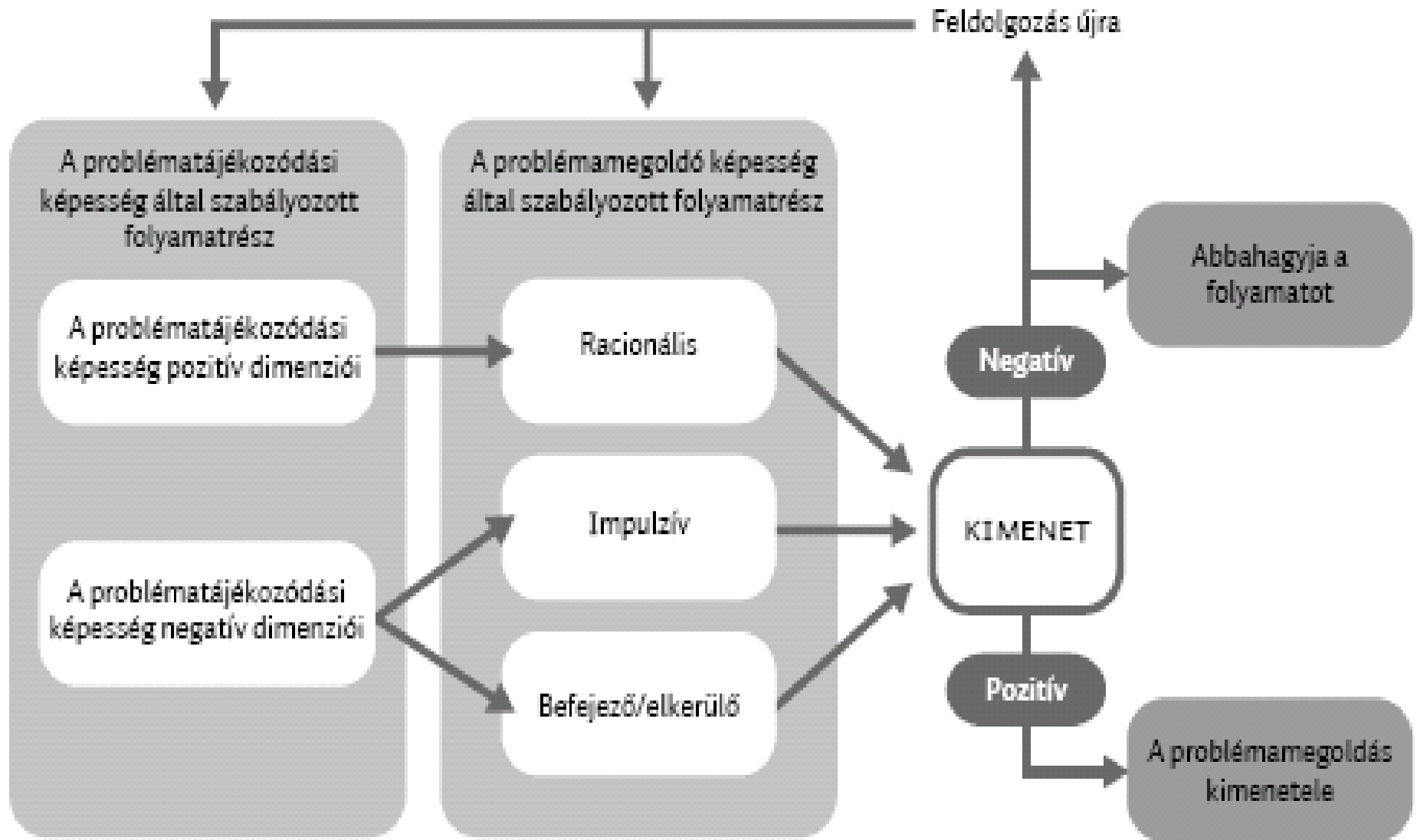
- **Éppen vizsgára készülsz, amikor felhív az egyik csoporttársad, hogy azonnal, mindenképpen találkozzatok, mert összeveszett a lakótársával.**

- Mit gondolsz a helyzetről?
- Meg tudod oldani?
- Mit gondolsz a csoporttársadról?
- Milyen lehetőségeid vannak?
- Mit teszel? Mit mondasz?

Mi lesz tettered következménye?

Gondolkodási folyamat – modell (D'Zurilla, 2004)

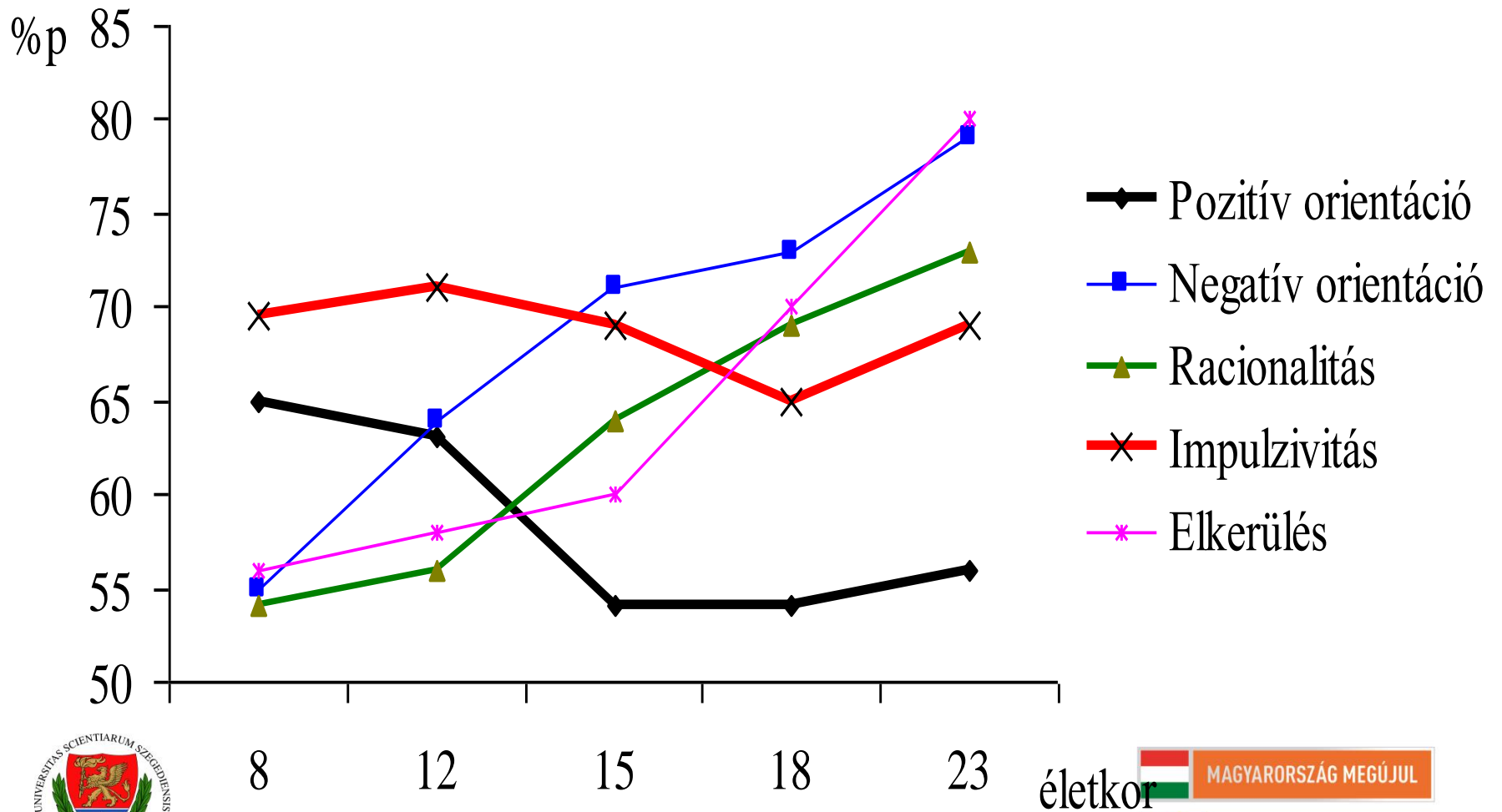

Kérdőív (adaptált → *Kasik, Nagy és Fúzy, 2009*)

- **Pozitív orientáció:** A problémáimat meg tudom oldani.
- **Negatív orientáció:** Amikor meg kell oldanom a problémám, úgy érzem, feleslegesen próbálkozom.
- **Racionalitás:** Pontosán végiggondolom, mit akarok elérni.
- **Impulzivitás:** Ha meg kell oldani egy problémát, ideges leszek.
- **Elkerülés:** A problémák megoldását húzom-halasztom.

Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának
kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása
a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával”

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Problémamegoldás: befolyásoló tényezők

- **Moderátorváltozók** (személyiségbeli)
  - *személyiségvonások: energia, érzelmi kontroll, nyitottság, lelkiismeretesség, barátságosság* (Taylor és Aspinwall, 1996)
- **Mediátorváltozók** (környezet)
  - szülői és kortársi minta, anya-gyermek kötődés, szülők iskolai végzettsége és nevelési technikája, család anyagi helyzete (Gauvain, 2001)
- **Életkori változás:** a tanulmányi teljesítménnyel egyre szorosabb a kapcsolat → kognitív képességek, készségek szerepe

Fejlesztési lehetőségek

- **mérés (állapot) → fejlesztés → mérés (változás, hatás)**
- **történetelemzés** → humán tárgyak szerepe
- **történetírás és -mesélés** (saját, mások, fiktív)
- **szituációs gyakorlatok** (megélt, nem – enyém, másé)
- **megbeszélés**
- **vita**
- **családelemzés** (események, tagok, családiélet-ciklusok), **kortársi kapcsolatok elemzése** (osztály)

Fejlesztési lehetőségek

- **mérés (állapot) → fejlesztés → mérés (változás, hatás)**
- **történetelemzés** → humán tárgyak szerepe
- **történetírás és -mesélés** (saját, mások, fiktív)
- **szituációs gyakorlatok** (megélt, nem – enyém, másé)
- **megbeszélés**
- **vita**
- **családelemzés** (események, tagok, családiélet-ciklusok), **kortársi kapcsolatok elemzése** (osztály)

